

Zondag 15 september 2024

13^e zondag van de zomer

De Schutse

Belijdenis

STARTZONDAG

ds. Sibilla Verhagen (SV) & ds. Joep Dubbink (JD)

2 Koningen 5:1-15a

Geliefden van onze Heer,

SV Wat is ons geheim als kerk, als De Schutse, waar zit 'm dat in? Laten we eens als in de escaperoom zoeken naar dat geheim. We hebben net al een beetje geoefend dus we zijn warmgedraaid. Wat is ons geheim als kerk, als De Schutse, waar zit 'm dat in?

Je kan natuurlijk direct roepen: dat geheim is God zelf! Met Naäman roepen we mee: 'Er is in de hele wereld geen god', behalve deze die we hier aanbidden. Ja, natuurlijk, dat is ons geheim. Ons geheim is dat God er is en dat die God met ons van doen heeft. Dat het goed is bij God. We zongen het net ook: God vernieuwt ons, doet ons als herboren zijn, heelt ons van binnen en van buiten, God is de zoon van ons bestaan. Ja, ons geheim, net als dat van elke kerk, is God.

Maar zou er niet meer zijn? Schuilt er niet meer in ons geheim dan alleen God? Want alles is in God. Er gaat geen overwinning voorbij zonder die God. Zelfs de overwinning van een vijandig volk, zoals dat van Aram, gaf God. Er moet meer zijn.

* * *

JD Uit de briefjes die we begin dit jaar invulden, en bijna buiten De Schutse hadden begraven, kwam één woord wel heel veel naar voren: *samen*. Als iets ons kerk-zijn samenvat, dan is het de *gezamenlijkheid*. Wie komt hier onkruid schoffelen in de tuin, in z'n eentje? Het mag, misschien doet iemand het weleens. Wie komt hier bidden door de week – het kan, de deur is meestal open, misschien doet iemand het weleens; maar *samen* wordt is het veel krachtiger, *samen* wordt het meer. Van het tuintje wieden tot, zeg maar, het wieden in je eigen ziel: je zoekt elkaar op, je hebt elkaar nodig. Wie dat afdoet met 'gezelligheid' doet het tekort. Dat mag óók, natuurlijk. Maar ineens vraagt dan iemand: 'Hoe is het nou echt met je?' Hoop ik. Doe ik soms. Overkomt mij soms.

Naäman lijkt een sterke, zelfredzame man, generaal, macho. Maar dat valt tegen. Hij heeft heel wat mensen nodig: dat dienstmeisje dat denkt 'Dat heeft 'ie nodig, genezing' – en 'm dat gunt. Zijn koning, voor een brief, een narrige profeet en een afstandelijke profetenknecht voor advies, z'n eigen helder nadenkende knechten, die 'm voor een misser behoeden. Die allemaal zijn nodig. *It takes a village to raise a child*, je hebt een gemeenschap nodig om werkelijk een heel, geheeld, mens te worden.

* * *

SV Een heel mens worden. Naäman wil graag een heel mens worden. Een heel mens was in zijn geval een mens met een genezen huid. Zijn ziekte is bekend in zijn huishouden tot bij die vreemdelinge, die slavin aan toe.

Verlangen om een heel mens te worden, zou daarin ook iets van ons geheim schuilen? We ervaren de tekorten in ons leven. Dat levenslust ons ontbreekt en we echt geen zin hebben in alles wat voor ons ligt. Dat we van de kaart raken als er een kabinet komt wat we niet zien zitten. Dat we van binnen onszelf toch vaak beter voelen dan een ander, of de andere kant op, dat we van binnen ons vaak minder voelen. Verlangen we ernaar om geheeld te worden? En op welk punt dan? De meesten van

ons hebben wel een gaaf genoeg huid, hoewel ik een enkele sproet wel zou willen zien verdwijnen, maar mijn man heeft er geen moeite mee, een luxeprobleem dus. Op welk punt zouden wij geheeld willen worden en is dit in onze nabije omgeving bij iemand bekend? Om genezen te worden is er een verlangen naar heling nodig of op z'n minst een inzicht dat die heling nodig is.

* * *

JD Maar dan. Dan moet je een stap doen, en daarbij blijf je niet altijd *in control*, daarbij houd je niet het initiatief. De grote Naäman moet zich laten welgevalen dat hij eerst door het knechtje van de profeet te woord gestaan wordt – dat is niet aardig van de profeet, Elisa heeft óók iets macho-achtigs en daar zal ik hem bij gelegenheid weleens op aanspreken, maar het werkt wel! Naäman keert zich stomend van woede af, maar hij moet door de bocht, moet door zijn weerstand heen. Luisteren naar z'n dienaren, en kopje onder in de Jordaan.

De Jordaan! Een 'prutrivier' dicht Roeland Smith erover, een lied waar we niet aan toe komen – de eerste keer verstond ik trouwens nog iets anders dan prutrivier, het rijmt er wel op... Het punt is duidelijk, hij moet kopje onder – hoe deed 'ie dat, vast niet in vol ornaat! Staat ie in z'n hemd, of is 'ie een 'generaal zonder kleren aan'? Hij verliest in elk geval z'n status – maar *dan* wordt hij rein. Genezen. Heel. Nieuw.

Waarom werkt het? Daar hebben Sibilla en ik wat over zitten steggelen. Komt 'ie tot bezinning, tot bedaren, en geeft hij zich in vertrouwen over aan dat eenvoudige ritueel, of gaat 'ie mopperend dat water in, en komt er tot zijn verrassing geheeld weer uit en gaat 'ie *dán* vertrouwen? Je mag kiezen. Wij waren er geen van beiden bij, net zomin als een van jullie! We waren wel bij onze *eigen* weg naar geloof, en als we daarover door zouden praten zouden we ontdekken dat er meer toegangswegen zijn: er rustig voor kiezen, én overrompeld worden. Ieder heeft haar eigen verhaal, zijn eigen geheim.

* * *

SV Ieder heeft zijn eigen geheim. Vandaag zegt Jewan hier vooraan dat hij erin gelooft. Uiteraard is dat geloof in God. Maar ook wat er verder bij dat geloof in die God hoort. Hij gaat er straks zelf iets over vertellen.

Bij geloven horen rituelen. Naäman doet een ritueel, zeven keer ten onder in het water dat voor handen was, zeven keer komt hij weer boven. Ook wij hebben zo onze rituelen. We houden elke week op de dag van Jezus' opstanding een viering in een kerk. Van een brandende Paaskaars halen we licht voor andere kaarsen. Wij bidden hier: je sluit je ogen of je vouwt je handen of doet ze juist open. We zijn even stil. Straks zien we Jewan knielen. Dat is ook iets eenvoudigs, een houding waarbij je ontvangt. Er wordt een zegen uitgesproken. Dat zijn woorden en zegenwoorden kan iedereen uitspreken, gaan we aan het eind van deze viering ook doen.

Die rituelen van ons, ze zijn zo eenvoudig dat je er haast niet in zou geloven want ze stellen net zo weinig voor als een prutrivier waarin iedereen zich kan baden. En de meesten van ons hebben die rituelen geleerd van hun ouders of van andere geloofsgenoten, er is bij ons nog niet eens beroemde profeet aan te pas gekomen. Toch doen we ze. Ze werken ook, zeker als je erin gaat geloven.

* * *

JD En dan? Waarin is een gelovig mens anders dan een ander? Oei, nou wordt 'ie link, want je hoeft dat maar iets te hard te zeggen of je gaat jezelf op de borst kloppen en dan ook jezelf beter voelen dan een ander, en dat is nou net *niet* de bedoeling.

Wie gelooft, daarvan mag je hopen dat 'ie ontspannen door het leven gaat. Niet zo gebukt onder de zwaarte van het leven, maar wetend van vergeving, van liefde, van een grond je bestaan, of hoe je je eigen geheim ook maar geformuleerd hebt.

Wie geloof, die *probeert* op z'n minst te vertrouwen dat deze mensheid, deze aarde voor iets goeds, iets moois bestemd is. Dat het *kan*, elkaar en jezelf vertrouwen, verbinding aangaan, *samen* dingen doen, zingen, bidden, tuinieren en helpen, er is zoveel.

Wie gelooft, laat zich niet zomaar uit het veld slaan bij tegenslag. Die is niet zonder hoop, zelfs als er geen zichtbare aanleiding voor is, want die hoop is er, als een innerlijke gedrevenheid, een heilig moeten.

Wie gelooft, weet ook dat 'ie geroepen is tot openheid naar de ander, die ander haar plek gunnen, niet in onverschillige tolerantie maar in werkelijke betrokkenheid, in zorg, in aandacht, in liefde.

Kortom, wie gelooft kan een nieuw mens worden. Niet 'eens en voor altijd herboren' maar dagelijks nieuw. 'Belijdend lid' worden, dat is geen status, daar zit een werkwoord in, daar ga je iets mee doen.

Hoe? Dat 'babyhuidje' van Naäman, dat worden 'als een kleine jongen' rijmt op wat Jezus ons geregeld voorhoudt, dat we mogen geloven als een kind. Niet naïef, wel ontvankelijk, ontwapenend, en de hoop in je dragend die elk kind dat geboren wordt met zich meedraagt: hoop op nieuw leven in alle volheid.

Dat geheim koesteren, en er steeds weer nieuwe kanten aan ontdekken, dat is pas leven! Amen.